

Andreas Berntsen
Rektor
Andreas.Berntsen@Trelleborg.se
0410-73 37 30

Utredning avseende samverkan kring gymnasiesärskola för Vellinge, Svedala och Trelleborg

Uppdraget

Bildningsnämnden beslutade den 15 december 2021 (BIN 2021-12-15, § 202) att ge bildningsförvaltningen i uppdrag att kartlägga behoven av gymnasiesärskola i kommunerna Vellinge, Svedala och Trelleborg på 5-10 års sikt, samt utreda förutsättningarna för en samverkan mellan kommunerna. Utredningen ska beakta lokalbehov, personal och kompetensförsörjning, drift- och investeringskostnader samt andra faktorer som förvaltningen anser nödvändiga.

Utredningen ska återrapporteras till bildningsnämnden i april 2022.

Gymnasiesärskolan i Trelleborg

I skollagens (2010:800) 18 och 19 kapitel beskrivs förutsättningarna för gymnasiesärskolan.

4 § Utbildningen i gymnasiesärskolan ska vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning.

Gymnasiesärskolans uppdrag är bland annat att

§2 "Ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ska ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet".

Vidare ska gymnasiesärskolan

§3 "Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap och utvecklar elevernas förmåga att självständigt..."

Inom gymnasiesärskolan finns nationella program och det individuella programmet. Elever på det individuella programmet läser ämnesområden. Undervisning är utformad utifrån elevernas förutsättning och behov. Inom detta område är det väsentligt att pedagogiken och omsorgen för eleven korrelerar.

Inom gymnasiesärskolans nationella program läser eleverna efter gymnasiesärskolans programplan. Där är målet att programmet ska utveckla elevens färdigheter så att eleven kan utföra arbetsuppgifter inom sina valda ämnen.

På Söderslättsgymnasiet i Trelleborg startade vi under hösten 2020 två nationella gymnasiesärskoleutbildningar. Vi erbjuder Fastighet, anläggning och byggnation (Byggprogram) och Administration, handel och varuhantering (Handelsprogrammet)

Vår grundläggande tanke vid uppstart av en nationell gymnasiesärskola i Trelleborg var att skapa en möjlighet för dessa elever att vara en del av samhället i Trelleborg. Vi arbetar intensivt med att skapa hållbara praktikplatser (APL) där eleven kan utvecklas och stanna kvar efter avslutat gymnasieprogram. Här hoppas vi på ett utvecklat samarbete med Trelleborgs kommuns olika aktörer.

Våra elever är också en del av Café Bastionen, där de under ordnade former får arbeta med service och försäljning. Vi har en secondhandbutik som ger eleverna möjlighet att planera, fronta, prissätta och marknadsföra. Denna kommer inom kort att förvandlas till ett UF-företag. På vårt byggprogram har eleverna en egen lägenhet där de kan arbeta med sina kurser i en verklighetstrogen miljö.

Kartläggning av behov

Att skapa samverkan med andra kommuner är en viktig del i utvecklingen av Trelleborgs nya gymnasiesärskola.

På vår nationella gymnasiesärskola skulle vi kunna skapa kapacitet att ta emot tio (10) elever per årskull. Bifogat finner ni underlaget för antalet elever som söker gymnasiesärskolans nationella program de kommande åren, se bilaga 1.

I materialet går det att utläsa att vi inte på egen hand kan fylla våra klasser inom våra nationella program. Det går också att utläsa att Vellinge och Svedala har ett jämnt flöde av elever under de kommande åren som läser ämnen (elever som har rätt att söka ett gymnasiesärskoleprogram).

Vidare går det att utläsa att Vellinge och Svedala också har ett stadigt behov av platser inom gymnasiesärskolans individuella program, se bilagor 2-3.

Gymnasiesärskolans nationella program på kort sikt (-5 år)

Lokalerna på Söderslättsgymnasiet har kapacitet att husera fyra årskullar med tio (10) elever per årskull, dvs. sammantaget 40 elever. Detta kan göras utan större ingrepp i dagens verksamhet. Detta bygger dock på att vi inte gör någon utökning av det individuella programmet.

Det finns idag mycket kompetent personal att tillgå inom gruppen och vi ser inte att det är någon större svårighet att hålla upp en god kompetensförsörjning. Dock ser vi att det är brist på speciallärare med inriktning särskola. Här önskar vi använda oss av Malmös metod, där man erbjuder lärare som önskar arbeta inom särskolan möjligheten att läsa till speciallärare med inriktning särskola inom ramen för sitt arbete hos oss. På så vis både säkrar och höjer vi kompetensen inom yrkesgruppen.

Vidare behöver vi öka kompetensen hos våra yrkeslärare, som är viktiga aktörer för att dessa elever ska bli fungerande inom sina respektive yrken i samhället. Detta behöver ske strukturerat och med stöd av Malmö Högskola och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Drift

Gymnasiesärskolan är en skolform som kräver anpassningar och kompensatoriska hjälpmedel. Vi ser ett behov att på kort sikt möblera de klassrum som ska användas, men också att utveckla och skapa de yrkesinriktningar som finns inom de båda programmen. Vidare behöver vi tillse att personalkompetens finns att tillgå likväl som möjligheten till anpassad APL (arbetsplatsförlagt lärande).

Kostnad kopplad till utrustning av klassrum

Behovsanalys	
Möbler och lärverktyg	45 000
Belopp (ca)	
	45 000

Gymnasiesärskolans nationella program på längre sikt

Det är viktigt att bygga upp en fungerande verksamhet som ger eleven goda förutsättningar framåt. Därför tror vi på att skynda långsamt. Vi ligger i startfas och arbetar med att utvärdera och utveckla programmen och strukturerna. Vi ser det som viktigt att följa trenderna och se inom vilka yrkesområden våra elever önskar arbeta men också inom vilka yrkesområden det finns möjlighet till arbete.

Framåt ser vi två olika scenarion. Det ena är en utveckling av utbudet med ett eller flera program för att möta behov enligt ovan, och det andra är att vi ökar antalet platser på redan existerande program. I båda dessa scenarion kommer vi vara i behov av större och för verksamheten mer anpassade lokaler. Vi ser, likt tidigare beskrivet, att kompetensförsörjning är möjlig om utbildning inom ramen för anställning erbjuds.

Gymnasiesärskolans individuella program på kort sikt

Elever som tillhör gymnasiesärskolans individuella program har mer omfattande svårigheter och är ofta i behov av mer omvårdande insatser än elever på gymnasiesärskolans nationella program.

Våra lokaler idag är inte fullt anpassade och har inte, så som det strukturellt är byggda, heller möjlighet att göras fullt anpassade. Detta gör att vi har svårt att expandera den delen av verksamheten. Vi måste i första hand säkerställa att vi kan ta emot de elever som tillhör Trelleborgs kommun.

Då vi ser i statistiken att antalet elever som tillkommer till det individuella programmet ökar något, behöver vi ta höjd för dessa elevers behov. När dessa

behov är säkerställda ser vi gärna att i mån av plats också erbjuda plats till andra kommuners elever.

Gymnasiesärskolans individuella program på längre sikt

Elever som har sin undervisning på gymnasiesärskolans individuella program är elever med omfattande stödjande och vårdande behov. Vi ser många gynnande synergier mellan att skapa en verksamhet för såväl dessa elever som för elever som läser ämnesområden inom grundsärskolan. Dessa elever har liknande stödbehov. De elever som går på gymnasiesärskolans individuella program har alla läst ämnesområden inom grundsärskolan under sin grundskoletid.

Det finns fler gynnande faktorer med att låta dessa båda grupper finnas under samma tak och i samma miljö. Möjligheten att skapa fullt anpassade lokaler som skapar en god arbetsmiljö för såväl elever som personal. Större enheter skapar större personalgrupper vilket minskar sårbarheten vid sjukdom och ökar möjligheterna att samverka över gränserna.

I nya lokaler finns också möjligheten att skapa ett fullt utvecklat samarbete med andra kommuner kring deras gymnasiesärskoleelever.

Förutsättningar för samverkan kring gymnasiesärskolans nationella program

Under samverkan i Skollagen (2010:800) § 3 står att *huvudmannen för gymnasiesärskolan ska samverka med samhället i övrigt* (Lag 2012:109).

För elever som ska läsa gymnasiesärskolans nationella program styr elevens sök var eleven hamnar. Eleven har rätt att söka gymnasiesärskoleutbildning i hela Region Skåne, så kallar *Fritt sök Skåne*. Ungdomar som tillhör målgruppen har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskolan. Mottagande av elev sker i enlighet med Skollagen (2010:800) 19 kapitlet.

Vi ser det som mycket positivt att samverkan kan ske mellan olika kommuner kring elevernas gymnasieskolgång. Då vi arbetar med fokus på att våra nationella gymnasiesärskoleelever ska vara en del av och bidra i samhället, är det viktigt att varje kommun som är med i samverkansavtalet säkerställer att eleven har en APL-plats inom sin hemkommun. En plats som kan leda till vidare praktik och eventuellt arbete.

Vidare behöver alla samverkande kommuner gemensamt ta sin del av den eventuella risk som föreligger om programmets tio platser/årskull inte fylls. Här ses det som rimligt att denna risk delas i lika delar mellan de samverkande parterna.

Beräkning per elev vid fullt utbyggd verksamhet om 40 utbildningsplatser

Nationella gymnasiesärskolan	Inter-kommunal ersättning
Undervisning	252 325
Lärverktyg	15 000
Elevhälsa	0
Måltider	8 700
Lokalkostnader	30 763
Administration (3%)	9 204
Momskompensation (6%)	
Grundbelopp (avrundat)	315 990

Beräkningen bygger på kostnader som är löpande vid fullt utbyggd verksamhet och bör inte ses som tillräckliga i uppbyggnadsfas, där antalet pedagoger/elev kommer behöva vara högre initialt. Uppstartskostnaden rekommenderas därför att diskuteras inför samverkansavtal och bör vara en uppräknig till grundbelopp i procent.

Slutsatser

Utredningen visar att det på kort sikt finns förutsättningar för samverkan kring gymnasiesärskolans nationella program. Detta skulle kunna genomföras från och med läsåret 2023/2024. Möjlighet finns att skapa kapacitet på Söderslättsgymnasiet för tio elever per årskurs, dvs. sammanlagt 40 elever i gymnasiesärskolans fyra årskurser. Söderslättsgymnasiet kan inte fylla dessa platser endast med elever från Trelleborgs kommun. På längre sikt kan det bli aktuellt att utöka verksamheten med ett eller flera program, alternativt att utöka antalet platser ytterligare på befintliga program.

När det gäller gymnasiesärskolans individuella program finns inte motsvarande möjlighet för samverkan på kort sikt. De platser som finns på Söderslättsgymnasiet behövs för att möta behoven hos elever i Trelleborgs kommun. En samverkan skulle dock kunna vara möjlig på längre sikt, och kräver då framför allt utökade och anpassade lokaler. Verksamheten ser i det sammanhanget att det skulle vara gynnsamt med en samverkan mellan gymnasiesärskolan och grundskolan, där elever som läser gymnasiesärskolans individuella program respektive ämnesområden inom grundskolan samlas under samma tak.

Bilagor

1. Underlag antal elever gymnasiesärskola Trelleborgs kommun
2. Underlag antal elever gymnasiesärskola Vellinge kommun
3. Underlag antal elever gymnasiesärskola Svedala kommun